

Fylkesmannen i Vest-Agder

Saksbehandler: Arvid Moen
Tlf.: 38 17 67 64

Deres ref.: 08.07.2004
Vår ref.: 2004/4755

Vår dato: 26.10.2004
Arkivkode: 320

Arbeids- og sosialdepartementet	
Saksnr.: 200400403	Dok.nr.: 55
Arkivkode: 416.9	Dato: 28.10.04
Avd.: SAP	Saksbehandler:
U.off.:	

Arbeids- og sosialdepartementet,
Postboks 8019 Dep,
0030 Oslo.

NOU 2004:13: En ny arbeids – og velferdsforvaltning – Om samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver.

Det vises til Departementets skriv datert 08.07. 2004.

Høringsinstansene er anmodet om å komme med merknader til utvalgets vurderinger og forslag. Utvalget har vurdert fire hovedmodeller:

- I. Statlig arbeidslinje.**
- II. Kommunal arbeidslinje.**
- III. Statlig enetatsmodell.**
- IV. Kommunemodell.**

I. Statlig arbeidslinje.

(En statlig etat for arbeid og inntekt og en statlig etat for pensjoner. Det innføres en statlig arbeidssøkerstønad. Økonomisk sosialhjelp forblir en kommunal tjenest).

Fylkesmannen anbefaler denne modellen, men at staten fullt ut overtar ansvaret for inntektssikring til enkeltpersoner ved at stønad til livsopphold og stønad i særlig tilfeller blir et statlig ansvar, jf. lov om sosiale tjenester §§ 5-1 og 5-2.

Andre tjenester etter sosialtjenesteloven forblir som nå et kommunalt ansvar.

Arbeidssøkerstønad/økonomisk sosialhjelp.

Rattsutvalget foreslår at sosialhjelpen fortsatt skal være kommunal, men at det innføres en statlig arbeidssøkerstønad for de sosialhjelpsmottakere som er reelle arbeidssøkere. Det er anført som et mål at flest mulig av sosialhjelpsmottakerne skal komme over på denne nye stønaden.

Utvalget foreslår at de som ikke er aktuelle for den statlige arbeidssøkerstønaden fortsatt skal være et kommunalt ansvar og inntektssikres gjennom kommunal, økonomisk sosialhjelp. Fylkesmannen vil bemerke at det er grunn til å tro at det å innføre en arbeidssøkerstønad ikke vil hindre at flere brukere fortsatt vil ha behov for supplerende sosialhjelp.

Etablering av statlig arbeidssøkerstønad vil få økonomiske konsekvenser for kommunene idet det vil skje et uttrekk i rammefinansieringen på bakgrunn av at deler av sosialhjelpsutbetalingene vil bli overført til staten. Størrelsen på dette uttrekket vil bli vanskelig å beregne.

Kommunene vil sitte igjen med ansvar for personer som er vurdert til å være uegnet for arbeidslivet. Kommunene vil være meget opptatt av at uttrekket ikke blir skjevt i forhold til

temenetsqetlede po - zblm A

temenetsqetlede po - zblm A

temenetsqetlede po - zblm A

temenetsqetlede po - zblm A

temenetsqetlede po - zblm A

temenetsqetlede po - zblm A

temenetsqetlede po - zblm A

temenetsqetlede po - zblm A

at økonomisk sosialhjelp etter forslaget vil forbli en kommunal tjeneste. Det vil således oppstå gråsoneproblemer i forhold til hvem som skal få hjelp hvor, og hvordan kostnadene mellom stat og kommune skal fordeles. Etter Fylkesmannens oppfatning kan dette også skape uklarhet og ansvarspulverisering og vil kunne bety at denne gruppen får ekstra problemer i forhold til å komme i aktivitet. Annerledes vil det være dersom hele ansvaret for sosialhjelpen overføres til staten. Den økonomiske sosialhjelpen bør ikke splittes opp med ansvar for både stat og kommune.

Når Rattsutvalget begrunner hvorfor man foreslå at kommunene fortsatt skal ha ansvar for den kommunale sosialhjelpen, pekes det på at økonomisk sosialhjelp er nær knyttet opp til andre kommunale tjenester, noe som vil lette koordineringen av tjenester. Det fremgår likevel av utredningen at enkelte undersøkelser kan tyde på at denne begrunnelsen er blitt svekket.

Fylkesmannen vil bemerke at erfaringene fra sosialtjenesten tyder på at det vil være en fordel å skille den økonomiske sosialhjelpen fra andre kommunale tjenester. Det å sikre økonomisk grunnlag kan lett komme i veien for å ta opp andre sider av brukerens livssituasjon. En nyordning må sikre mer bruk av tid i direkte samarbeid med den enkelte bruker i den hensikt å bistå den enkelte til en selvhjulpent tilværelse når det er et uttrykt mål.

Kommunalt selvstyre, lokalkunnskap og forståelse av lokalbefolkningens behov har vært brukt som argument for at sosialhjelpen bør være kommunal. Kommunenes handlingsrom når det gjelder økonomisk sosialhjelp er snevret inn, både i vurderingen av hvem som skal tildeles økonomisk hjelp og ved fastsettelse av ytelsesnivå. Statlige, veiledende satser for økonomisk sosialhjelp som ble innført fra 2001 har vært medvirkende til at variasjonen i lokale normer for stønad er blitt betydelig redusert. Dette vil lette tilpasning av sosialhjelpen til andre statlige inntektssikringsordninger.

Utvalget erkjenner at statlig overtakelse av sosialhjelpen har fordeler ut fra mål om konsekvent gjennomføring av arbeidslinjen. Sosialhjelpsmottakere som bør hjelpes til inntektsgivende arbeid er en betydelig utfordring for arbeidslinjen og representerer et argument for at sosialhjelpen gjøres statlig og legges til etaten for arbeid og inntekt.

I Vest-Agder har vi hatt ett SATS-prosjekt: "Ung etat" i Kristiansand kommune. Målgruppen er ungdom i Kristiansand under 25 år. Erfaringene fra dette prosjektet er bl.a. at det ikke er et naturlig skille mellom det som er arbeidsrelatert og det som ikke er det. Også brukere med større psykiske vansker og rusproblemer profiterer på at det kan sys sammen tiltak på tvers av etatsgrensene med sikte på aktivitet og arbeid.

Det vil være svært uheldig hvis en del av sosialhjelpsmottakerne overlates til kommunen uten at kommunen kan spille på felles virkemidler. Samtidig er det viktig å utvikle nye tiltak, særlig for personer som tilhører den tyngste gruppen.

"Ung etat" synes å være et eksempel på at arbeidet med å realisere en felles etat faktisk er kommet lengre i noen kommuner enn det som Rattsutvalget konkluderer med i sin innstilling.

Pensjonskommisjonens rapport - NOU 2004:1.

Fylkesmannen er som nevnt enig i at det etableres en etat for arbeid og inntekt og en etat for pensjoner. Arbeidsmarkedspolitikken og ansvaret for pensjoner/pensjonsspørsmål må forbli et statlig ansvar. Pensjonskommisjonens rapport skal Stortinget behandle i vårsesjonen 2005.

Etter Fylkesmannens oppfatning vil kommunene ikke ha mulighet til å ta ansvaret for gjennomføring av en omfattende pensjonsreform.

Berntutvalget - NOU 2004:18.

Lovutvalget avga sin innstilling 11.10. 2004. Mandatet til utvalget var primært knyttet til de tjenestene som i dag er regulert i Kommunehelsetjenesteloven, Sosialtjenesteloven og forskrifter gitt med hjemmel i disse. Det pekes i innstillingen på at Rattsøutvalgets mandat har mange berøringsflater med mandatet til Berntutvalget. Det anføres videre at Rattsøutvalgets innstilling er meget omfattende. I og med at innstillingen fra Rattsøutvalget ble avlevert så kort tid før Berntutvalget måtte avslutte sitt arbeid, fant ikke Berntutvalget det mulig eller hensiktsmessig å diskutere Rattsøutvalgets forslag i sin innstilling.

I Berntutvalgets innstilling er det gitt en særmerknad hvor et medlem gir uttrykk for at best mulig harmonisering av den kommunale sosial- og helselovgivning også må innebære at staten overtar ansvaret for økonomisk stønad til livsopphold og stønad i særlige tilfeller. Utvalgets øvrige medlemmer valgte å ikke gå inn i denne diskusjonen.

Fylkesmannen vil bemerke at det er beklagelig at de to utvalgene ikke i større grad har kunnet samordne sine forslag. Etter Fylkesmannens oppfatning er det positivt med en harmonisering av den kommunale helse og sosiallovgivning, men dette må settes inn i en større sammenheng hvor hele velferdsforvaltningen – og organiseringen av den blir vurdert.

II. Kommunal arbeidslinje. (*Kommunalt ansvar for arbeid og inntekt, men med en statlig etat for pensjoner*).

Kommunene ville i denne modellen få ansvaret for en rekke store rettighetsbaserte og regelstyrte ytelser som for eksempel uførepensjon, sykepenger, dagpenger ved arbeidsledighet, rehabiliteringspenger, attføringspenger, avtalefestet pensjon og ytelser ved forsørgertap og eneomsorg.

Fylkesmannen finner det uaktuelt å gå inn på denne modellen for en ny velferdsforvaltning.

III. Statlig enetatsmodell. (*En statlig etat få ansvar for alle oppgaver som Aetat og trygdeetaten har i dag, inklusive et totalansvar for den tradisjonelle sosialkontortjenesten*). Denne modellen likner således på modell I.

Utvalget legger til grunn at kommunale oppgaver som vil inngå i denne modellen omfatter ytelser som økonomisk sosialhjelp og ulike tjenester som informasjon, rådgivning og veiledning, støttekontakt for sosialkontorets brukere, bistand til å skaffe bolig, rådgivning, og veiledning og tiltak i forbindelse med rusmiddelmisbruk m.v. Pleie- og omsorgsoppgaver vil fortsatt være et kommunalt ansvar.

Fylkesmannen vil igjen bemerke at det kan være en fordel å skille den økonomiske sosialhjelpen fra andre kommunale tjenester.

Det bør være mulig at inntektssikringen blir statlig, mens øvrige tjenester etter sosialtjenesteloven forblir kommunale.

IV. Kommunemodell. (*Kommunen har ha ansvar for alle oppgaver som Aetat, trygdeetaten og kommunen selv har i dag*).

Fylkesmannen finner ikke grunnlag for å gå nærmere inn på denne modellen for ny velferdsforvaltning da modellen ikke anses som aktuell.

Førstelinjetjenesten.

Det er viktig å få etablert en førstelinjetjeneste som ivaretar målsettingen om en brukerrettet forvaltning. Brukerne må få ett lokalt kontaktpunkt, en dør – hvor man kan henvende seg og få en helhetlig avklaring og et samordnet, arbeidsrettet tjenestetilbud.

Fylkesmannen vil anbefale at staten ved jobbetaten har ”sørge for” ansvaret for organisering og drift av førstelinjetjenesten. Det betyr at staten både har ansvaret for at en førstelinjetjeneste blir etablert og for hvordan den skal organiseres lokalt, inklusive hvilken oppgaveportefølje som skal ivaretas lokalt. Erfaringene i Kristiansand er positive med at Aetat sørget for lokaliseringen av ”Ung etat” i nær tilknytning til et eksisterende jobbsenter.

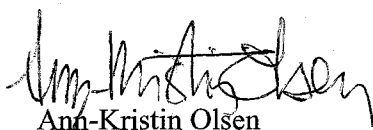
Fylkesmannen er enig i at et mulig statlig styringsgrep kan være å lovregulere samarbeidet i førstelinjen.

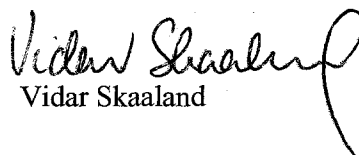
IKT og regelverksendringer.

Dagens lovgivning legger ikke til rette for en fleksibel organisering av samarbeid om felles brukere mellom ulike etater og forvaltningsnivåer.

Uansett hvilken modell som til sist velges, må lovverket gjennomgås med sikte på å sikre mulighet for tilgang til IKT-systemer over etatsgrensene.

Det må også sikres mulighet for utveksling av informasjon og opplysninger for å kunne gi brukeren et helhetlig tjenestetilbud. I sosialtjenesteloven er det innført rett til individuell plan og det skal innføres et kartleggingsverktøy i sosialtjenesten til vurdering av arbeidsevne (KIS). Dette er eksempler på ”verktøy” som må kunne utarbeides - og brukes i fellesskap i de tre etatene.

Ann-Kristin Olsen

Vidar Skaaland